

Beslut om Riktlinjer för sponsring

Beslut

Linköpings universitet (LiU) beslutar att "Riktlinjer för sponsring" ska träda i kraft från och med den 24 april 2023 (se bilaga).

Riktlinjerna ska börja tillämpas direkt efter ikraftträdandet.

Beslutet ska föras in i LiU:s regelsamling.

Skäl till beslut

En myndighet som överväger att ingå ett samarbete om sponsring av myndighetens verksamhet ska enligt föreskrifter från Ekonomistyrningsverket upprätta interna riktlinjer för sådana samarbeten. Eftersom LiU ingår sponsringssamarbeten har dessa riktlinjer upprättats. Riktlinjerna är avsedda att sätta ramarna för sponsringssamarbeten vid LiU och tydliggöra för verksamheten hur sådana samarbeten ska utformas.

Handläggningen av beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Jan-Ingvar Jönsson vid rektors beslutsmöte i närvaro av universitetsdirektören Peter Yngve, chefsjuristen Christina Helmér, studentrepresentanten Lydia Toft och sekreteraren Maria Fält, efter föredragning av universitetsjuristerna Malin Wahlberg och Willy Skogelin.

Vid ärendets beredning har även redovisningschefen Andreas Sundberg och ekonomen Maarit Backlund deltagit. Universitetsledningen, fakulteterna, institutionerna, de administrativa cheferna, internationaliseringsdirektören och kommunikationsavdelningen har getts möjlighet att yttra sig under arbetets gång.

Redaktionen för regelsamlingen har granskat beslutets form.

Jan-Ingvar Jönsson

Malin Wahlberg

Willy Skogelin

Sändlista:

Universitetsledningen
Universitetsdirektörens ledningsgrupp
Fakultets- och områdesstyrelser (funktionsadresser)
Dekanerna (funktionsadresser)
Prefekterna
Fakultetskanslierna (funktionsadresser)
Institutionerna (de administrativa cheferna)
Överbibliotekarien
Internrevisionen
Berörda lokala fackliga organisationer
Studentkårerna
Innehållsredaktionen
Regelsamlingen
Dokument- och arkivenheten (original)

Riktlinjer för sponsring

Innehåll

1	Bakgrund	3
2	Rättsliga förutsättningar för sponsring	4
2.1	När en myndighet tar emot sponsring	4
2.1.1	Gränsdragning mellan sponsring och avgift	4
2.1.2	Gränsdragning mellan sponsring och bidrag eller donation	4
2.1.3	Tillåten sponsring	4
2.1.4	Värdering av motprestationer	6
2.1.5	Krav på skriftliga avtal	6
2.1.6	Behov av uppföljning	7
2.2	När en myndighet ger sponsring	7
2.2.1	Myndighetens opartiskhet	7
2.2.2	Upphandling	7
2.2.3	Medel för sponsring	7
2.2.4	Otillåtet statsstöd	7
2.2.5	Marknadsföring i förhållande till sponsring	8
2.2.6	Samverkan i förhållande till sponsring	8
3	Sponsring vid LiU	9
3.1	Riskbedömning	9
3.2	Allmänhetens förtroende	9
3.3	Regler om mutor och jäv	9
3.4	Användning av sponsorsfinansiering	9
3.5	Sponsring vid myndighetsutövning	9
3.6	Exklusiv rätt för sponsorer	9
3.7	Sponsring och informationsspridning	10
3.8	Sponsring via LiU:s kommunikationsvägar	10
3.9	När sponsring inte får ske	10
3.10	Avtal om sponsring samt handläggning av sponsringssamarbeten	10

1 Bakgrund

Vid Linköpings universitet (LiU) finns många olika typer av samarbeten och samverkan med det omgivande samhället. Det kan röra sig om forsknings-samarbeten, informationsutbyten, uppdragsforskning m.m. Det förekommer även mer övergripande samarbeten där LiU och en samarbetspartner försöker skapa gemensam nytta och exponering. Olika typer av samarbeten kan utgöra sponsring. Sponsring är en speciell typ av samarbete, skild från till exempel forsknings-samarbeten och köp av marknadsföring.

Sponsring definieras av ett samarbete på affärsmässiga grunder som är till ömsesidig nytta för två eller flera parter. Sponsorn får vissa förmåner i utbyte mot kontanta medel, varor eller tjänster. Om det inte har avtalats om några krav på motprestation är det inte fråga om sponsring, utan gåva eller donation. Motprestationer utgörs ofta av exponering av sponsorns varumärke på ett sätt som ger ett mervärde för sponsorn.

Det är viktigt att noggrant utreda vilka fördelar som ett sponsringssamarbete har för universitetet, samt överväga potentiella risker. Ett sponsringssamarbete får inte riskera att skada allmänhetens förtroende för universitetet. Innan ett samarbete inleds är det viktigt att noga överväga alla tänkbara aspekter, t.ex. ekonomiska, juridiska och etiska.

Dessa riktlinjer syftar till att tydliggöra under vilka förutsättningar LiU kan ge eller ta emot sponsring. Information om vad som gäller vid sponsring finns t.ex. i Ekonomistyrningsverkets (ESV) publikation *Sponsring som finansieringskälla? En vägledning för statliga myndigheter* (ESV 2002:15), samt de föreskrifter och allmänna råd som publiceras av ESV.

I avsnitt 2 nedan följer en vägledande del som presenterar rättsläget inom det aktuella området. Avsnitt 3 innehåller interna bestämmelser gällande sponsring vid LiU.

2 Rättsliga förutsättningar för sponsring

2.1 När en myndighet tar emot sponsring

2.1.1 Gränsdragning mellan sponsring och avgift

En statlig myndighet har möjlighet att ta ut avgifter i utbyte mot olika former av motprestationer när det finns uttryckligt stöd för det i myndighetens regleringsbrev eller i en förordning. I 4 § avgiftsförordningen (1992:191) finns generella bestämmelser om myndigheters möjligheter att ta ut avgifter. En avgift från en myndighet baseras på den kostnad som myndigheten har för att tillhandahålla motprestationen (tjänsten eller varan), vilket normalt uppgår till full kostnadstäckning.

När en myndighet tar emot medel för sponsring anses det inte vara detsamma som att ta ut en avgift.¹ Sponsring är en form av överenskommelse där en sponsor tillhandahåller kontanta medel, varor eller tjänster i utbyte mot någon form av motprestation, t.ex. exponering eller andra förmåner. Det är ett affärsmässigt samarbete till ömsesidig nytta för parterna.² Till skillnad från avgift baseras priset för sponsring på upplevda värden och inte själva kostnaden för motprestationen; motprestationens kostnad för myndigheten kan ofta vara liten.³

2.1.2 Gränsdragning mellan sponsring och bidrag eller donation

Sponsring ska särskiljas från bidrag och donation som generellt ges utan krav på motprestation. Bidrag och donationer kan dock förenas med vissa typer av krav, t.ex. krav på insyn eller krav på synliggörande av finansiärens namn i publikationer. Denna typ av krav anses oftast inte utgöra motprestationer som leder till att bidraget eller donationen ska klassas som sponsring.⁴

2.1.3 Tillåten sponsring

Rättsliga utgångspunkter för att ta emot sponsring

Enligt 6 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210, KapF) får en myndighet ta emot och disponera icke-statliga medel om inkomsten är av mindre omfattning eller tillfällig natur och inte rubbar förtroendet för myndighetens opartiskhet i dess myndighetsutövning eller annars skadar dess anseende. Vidare anges att en myndighet inte får ingå avtal som innebär att myndigheten tar emot sådana medel

---

¹ ESV 2002:15, s. 8.

² ESV 2002:15, s. 7, se även 6 kap. Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd (ESVFA 2022:4) om kapitalförsörjning – allmänna råd till 6 kap. 1 § KapF (under 6 kap. 4 § ESVFA 2022:4).

³ ESV 2002:15, s. 8.

⁴ Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd (ESVFA 2022:6) om donationer – allmänna råd till 2 § donationsförordningen (under 2 § ESVFA 2022:6).

som medför ett ökat behov av medel från statens budget eller att högre avgifter måste tas ut i avgiftsfinansierad verksamhet. Sponsring är ett exempel på en inkomst som omfattas av denna skrivning. Däremot omfattas inte avgifter, donationer, bidrag och försäljningsinkomster.⁵

Tillfällig natur eller mindre omfattning

Det är tillåtet för en myndighet att ta emot sponsring under vissa förutsättningar. Av 6 kap. 1 § KapF framgår att inkomsten ska vara

- av mindre omfattning, eller
- av tillfällig natur.

Vid beräkning av *mindre omfattning* ska de sammanlagda inkomsterna som tas emot av myndigheten under ett budgetår ställas mot myndighetens totala förvaltningskostnader under året. Om inkomsterna överstiger ett belopp motsvarande fem procent av de totala förvaltningskostnaderna under en längre tid än två år ska inkomsterna inte anses vara av mindre omfattning.⁶

Med *tillfällig natur* avses särskilt det fallet när avtal ingås för en enstaka händelse, t.ex. en konferens.⁷ Det finns ingen beloppsgräns när det kommer till sponsring av tillfällig natur, vilket innebär att denna grund bara behöver beaktas när ”mindre omfattning” har överskridits. I det fallet ska myndigheten beräkna ifall inkomsterna är av mindre omfattning, exklusive de inkomster som är av tillfällig natur.

Som framgår ovan förutsätter båda alternativen:

- att mottagandet av medlen inte får rubba förtroendet för myndighetens opartiskhet i dess myndighetsutövning eller skada myndighetens anseende,
- att myndigheten inte ingår avtal om sponsring som innebär att den får ett ökat behov av medel från statens budget, och
- att sponsringen inte leder till att högre avgifter måste tas ut i avgiftsfinansierad verksamhet.

Myndighetens opartiskhet

KapF ställer krav på att förtroendet för myndighetens opartiskhet vid beslutsfattande inte får rubbas till följd av ett avtal om sponsring. Det är därför viktigt att vara uppmärksam på om ett samarbete om sponsring kan innebära att det uppstår jävliknande situationer eller om myndighetens oberoende ställning kan rubbas. Myndigheter som fattar beslut gentemot enskilda ska mot bakgrund av kraven på objektivitet vara mycket försiktiga när de tar emot sponsring.⁸ Som exempel bör sponsringssamarbeten inte stå i strid med övergripande politik och

---

⁵ 6 kap. ESVFA 2022:4 - allmänna råd till 6 kap. 1 § KapF (under 6 kap. 1 § ESVFA 2022:4).

⁶ 6 kap. 2 § ESVFA 2022:4.

⁷ 6 kap. ESVFA 2022:4 - allmänna råd till 6 kap. 1 § KapF (under 6 kap. 2 § ESVFA 2022:4).

⁸ ESV 2002:15, s. 15.

politiska mål eller myndighetens mål och grundprinciper. Det bör inte ens få uppstå misstanke om otillbörlig hänsyn från myndighetens sida och som exempel bör aldrig exklusiva sponsringsavtal ingås. Med "exklusiva avtal" avses i sammanhanget att en extern part får ensamrätt att sponsra viss verksamhet. Myndigheten ska inte till följd av sponsring ändra fokus eller inriktning, t.ex. genom att på ett otillbörligt sätt prioritera en särskild verksamhet som är intressant för sponsorn framför en annan verksamhet.⁹

Sponsringens inverkan på övrig verksamhet

Ett avtal om sponsring får inte innehålla direkta eller indirekta åtaganden som leder till att myndigheten behöver ökade anslag från staten eller att högre avgifter måste tas ut i avgiftsfinansierad verksamhet. Medel får därför inte tas emot om de medför att befintliga resurser blir otillräckliga för att genomföra ordinarie verksamhet med den volym och kvalitet som regeringen har bestämt.¹⁰ Det är därmed viktigt att myndigheten gör en förkalkyl där alla kostnader som kommer att uppstå till följd av den motprestation som sponsorn kräver täcks av de medel som sponsorn ger.

2.1.4 Värdering av motprestationer

Det är viktigt att särskilja vilka olika delar en motprestation består av och att värdera och prissätta dessa på ett rättvisande sätt. Värdering av motprestationer ska göras utifrån marknadsvärde. Det innebär att det är motpartens upplevda värde ur en marknadsföringsmässig aspekt som måste tas i beaktande vid värderingen av motprestationerna.

Avgiftsnivåer sätts normalt så att de täcker myndighetens kostnad (full kostnadstäckning), men vid bedömning av pris kopplat till sponsring utgör ett pris som innebär full kostnadstäckning det lägsta möjliga priset som myndigheten ska ta ut. Mellanskillnaden mellan sponsorns ersättning och de beräknade kostnaderna för samarbetet kan betraktas som en ersättning för den marknadsföring och goodwill som sponsorn får vid exponeringen av företagets namn eller varumärke. Mellanskillnaden bör därmed beräknas så att den kan anses utgöra ett rimligt pris för exponeringstjänsten.¹¹

2.1.5 Krav på skriftliga avtal

Samarbeten som innebär att en myndighet tar emot sponsring ska regleras i skriftliga avtal.¹² Skriftliga avtal skapar en stark grund för att motverka oklarheter rörande prestationer och följsamhet med riktlinjer.

---

⁹ ESV 2002:15, s. 17.

¹⁰ 6 kap. 3 § ESVFA 2022:4.

¹¹ ESV 2002:15, s. 22.

¹² 6 kap. 1 § ESVFA 2022:4.

2.1.6 Behov av uppföljning

En myndighet som tar emot sponsring bör löpande följa upp de avtal som ingåtts om sponsring. Uppföljningen ska kontrollera att de medel som överenskommits räcker för kostnaderna som uppstår och att de riktlinjer som finns följs. Kontroll bör göras för att undersöka att inga av myndighetens uppgifter har trängts undan, samt för att säkerställa att sponsringen inte har lett till ökade behov av anslag eller avgifter i övrig verksamhet.¹³

2.2 När en myndighet ger sponsring

2.2.1 Myndighetens opartiskhet

För givande av sponsring gäller krav på opartiskhet enligt förvaltningsrättsliga principer.¹⁴ Det är därför av stor vikt att vara uppmärksam på att ett samarbete om sponsring inte innebär att det uppstår några jävsliknande situationer eller att myndighetens oberoende ställning kan rubbas. Alla beslut om att ge sponsring ska fattas på saklig och objektiv grund.

2.2.2 Upphandling

Reglerna om offentlig upphandling får aldrig åsidosättas genom sponsringsavtal. Avtal om köp av tjänst, vara eller entreprenad ska därför aldrig förväxlas med sponsring. Vid köp ska alltid reglerna om offentlig upphandling följas.

2.2.3 Medel för sponsring

Vid givande av sponsring är det viktigt att beakta vilka medel som kan användas. De flesta medel som LiU har är kopplade till specifika villkor.

Statsanslag får som huvudregel inte användas för att finansiera sponsring, eftersom givande av sponsring normalt inte ryms inom ramen för vad statsanslaget får användas till.¹⁵ Som utgångspunkt får endast extern finansiering användas, vilket även förutsätter att det är i enlighet med bidragsgivarens villkor.

2.2.4 Otillåtet statsstöd

Vid givande av sponsring måste LiU ta hänsyn till reglerna om statsstöd som återfinns i artiklarna 107-109 i EUF-fördraget, med huvudbestämmelsen i artikel 107.1 i EUF-fördraget.¹⁶ Enligt huvudbestämmelsen får inte stater gynna vissa företag eller viss produktion och därigenom snedvrider konkurrensen.

---

¹³ ESV 2002:15, s. 18.

¹⁴ 1 kap. 9 § regeringsformen, samt 5 § förvaltningslagen (2017:900).

¹⁵ Jfr regleringsbrev för Linköpings universitet, vid riktlinjernas upprättande för år 2023, regeringsbeslut I:15.

¹⁶ Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Statsstödsreglerna kan endast tillämpas vid potentiellt gynnande av motparter som är företag i konkurrensrättslig mening. Att de ska vara "företag i konkurrensrättslig mening" innebär inte nödvändigtvis att de behöver ha en juridisk bolagsform som ett företag; som ett exempel kan även idrottsföreningar anses vara företag i konkurrensrättslig mening, även om den juridiska formen är en ideell förening.¹⁷

Skulle sponsring t.ex. ges från LiU till en idrottsförening, kan det således vara ett otillåtet statsstöd. En bedömning måste ske i det enskilda fallet av huruvida statligt stöd förstärker ett företags ställning gentemot andra konkurrerande företag. Enligt artikel 108 i EUF-fördraget måste kommissionen underrättas varje gång en stödåtgärd ska företas, om det inte är uppenbart att åtgärden faller under något undantag i förordningen.

2.2.5 Marknadsföring i förhållande till sponsring

Marknadsföring och sponsring är inte samma sak, även om det finns många likheter. Reglerna om sponsring ska inte tillämpas på marknadsföring, varför det är viktigt att bedöma varje situation och avgöra om det rör sig om sponsring eller marknadsföring.

2.2.6 Samverkan i förhållande till sponsring

Samverkan är ett av LiU:s uppdrag, i enlighet med högskolelagen (1992:1434). Det är ett sätt för universitetet att skapa mervärde gentemot samhället runtomkring universitetet och stärka relevansen av våra utbildningar och forskning.

En situation som vid första anblick uppfattas som ren sponsring kan falla utanför definitionen av sponsring och i stället utgöra en del av LiU:s samverkansuppdrag. Det är av vikt att all samverkan kan motiveras med sakliga skäl som visar att det rör sig om samverkan.

---

¹⁷ Se domar från Marknadsdomstolen; MD 2012:16, samt mål A 2/12.

3 Sponsring vid LiU

3.1 Riskbedömning

Innan ett sponsringsavtal tecknas är det viktigt att gå igenom samarbetets alla delar. Riskerna med att ge eller ta emot sponsringen måste noga övervägas i varje enskilt fall.

3.2 Allmänhetens förtroende

Det är viktigt att allmänheten känner förtroende för att LiU:s verksamhet bedrivs sakligt och korrekt samt att forskning och utbildning präglas av integritet och självständighet. I det fall att en sponsor t.ex. får en särställning som kan innebära en fördel gentemot andra organisationer kan det vara otillbörligt och skada allmänhetens förtroende för LiU. LiU:s anseende kan också skadas om LiU ger sponsring till eller tar emot sponsring från företag vars verksamhetsinriktning inte stämmer överens med LiU:s värderingar.

Sponsring som LiU ger eller tar emot ska ha en tydlig koppling till universitetets verksamhet och ska vara positiv för LiU:s anseende.

3.3 Regler om mutor och jäv

Regler om mutor och jäv ska alltid beaktas vid sponsringssamarbeten. En anställd vid LiU får t.ex. inte fatta beslut om sponsring till eller från ett företag som denne själv har ett intresse eller inflytande i.

3.4 Användning av sponsorsfinansiering

Universitetet får aldrig riskera att hamna i en situation där sponsring blir avgörande för att lärosätet ska kunna fullgöra sina uppgifter. Mottagen sponsring får aldrig användas för att finansiera LiU:s ordinarie verksamhet, utan ska användas för att finansiera något utöver det vanliga i verksamheten, t.ex. särskilda projekt.

3.5 Sponsring vid myndighetsutövning

Sponsring får inte förekomma i verksamheter vid LiU som har en myndighetsutövande roll, det innebär t.ex. att ett sponsringssamarbete inte på något sätt får inverka på beslut som LiU fattar gentemot en enskild.

3.6 Exklusiv rätt för sponsorer

LiU får aldrig ge sponsorer en exklusiv rätt att i framtiden leverera varor eller tjänster.

3.7 Sponsring och informationsspridning

Det förekommer att sponsorer vill ha rätt att få tala inför anställda och studenter. Denna typ av avtalsvillkor ska bara accepteras om det är frivilligt för våra anställda och studenter att delta i en sådan aktivitet.

3.8 Sponsring via LiU:s kommunikationsvägar

Den vid LiU som ansvarar för ett sponsringssamarbete måste förhålla sig till LiU:s övergripande kanalstrategier vid exponering av sponsorn i LiU:s kanaler, samt varumärkesstrategi och grafisk profil för LiU (LiU-2015-00951) och därtill hörande dokument.

3.9 När sponsring inte får ske

Avtal om sponsring ska inte ingås med företag vars värderingar står i strid med universitetets. Det innebär att det ska finnas en välgrundad uppfattning om den potentiella sponsringspartnern innan ett avtal ingås. LiU ska t.ex. aldrig sponsra eller ta emot sponsorstöd från

- politiska partier eller religiösa organisationer,
- företag eller organisationer som bedriver verksamhet som uppenbart skadar människor eller miljö,
- företag eller organisationer som diskriminerar anställda eller kunder på grund av t.ex. kön, etnisk tillhörighet eller sexuell läggning, eller
- företag eller organisationer som uppenbart ifrågasätter vetenskapligt vedertagna metoder eller principer.

Avtal om sponsring ska alltid innehålla ett förbehåll för LiU med rätt att i varje enskilt fall avböja eller avbryta ett sponsorsamarbete av ovanstående, etiska eller andra skäl än de som anges i punkterna ovan.

3.10 Avtal om sponsring samt handläggning av sponsringssamarbeten

Oavsett om LiU är den som ger eller tar emot sponsringen ska det alltid upprättas ett skriftligt avtal om sponsring för att säkerställa transparens.

Den institution eller motsvarande som avser att ingå ett sponsringssamarbete ansvarar för upprättandet av avtal, förkalkyl, förankring hos ansvarig beslutsfattare enligt gällande delegationsordning, diarieföring av ärendet samt uppföljning av sponsringssamarbetet. Alla sponsringssamarbeten ska följas upp i syfte att säkerställa värdet av det aktuella samarbetet.

All dokumentation inom ett sponsringssamarbete ska diarieföras enligt gällande rutiner.

Signature page

This document has been electronically signed
using eduSign.

eduSign